

Atzinums 03/2022

(saskaņā ar LESD 322. panta 2. punktu)

attiecībā uz Komisijas priekšlikumu Padomes regulai par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus pašu resursus, kuru pamatā ir emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, oglekļa ievēkorekcijas mehānisms un pārdalītā peļņa, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības [2022/0071(NLE)]

Saturs

	Punkts
Ievads	01–16
NextGenerationEU finansēšanai paredzētie jaunie pašu resursi	05–11
Pašu resurss, kas pamatojas uz pārskatīto ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu	05–06
Pašu resurss, kas pamatojas uz oglekļa ievēkorekcijas mehānismu	07–08
Pašu resurss, kas pamatojas uz lielāko un ienesīgāko starptautisko uzņēmumu atlikušās peļņas daļu, kas pārdalīta dalībvalstīm	09–11
Pašu resursu pieejamības nodrošināšana	12–13
Priekšlikums	14–16
Apsvērumi	17–38
Vispārīgi komentāri	17–19
Konkrēti komentāri	20–38
Vispārīgie noteikumi	21
Pašu resursu konti	22–24
Pašu resursu aprēķināšana	25
Pašu resursu nodošana	26–33
Maksājums, uz kuru attiecas atruna, un pārskatīšanas procedūra	34–36
Nobeiguma noteikumi	37–38
Ierosinātie Priekšlikuma grozījumi	39
Secinājumi	40–46
Jaunu pašu resursu ieviešanas gaita	40–41
Pašu resursu pārvaldības noteikumus vajadzētu vairāk saskaņot	42–43
Visus pašu resursu nodošanas noteikumus vajadzētu konsolidēt vienā tiesību aktā	44
Pilnīgam novērtējumam trūkst informācijas	45–46

Pielikums

Mūsu ierosinātās izmaiņas, ko varētu ieviest Priekšlikumā, un komentārs

EIROPAS SAVIENĪBAS REVĪZIJAS PALĀTA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 322. panta 2. punktu,

ņemot vērā 2022. gada 14. martā pieņemto priekšlikumu Padomes regulai par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus pašu resursus, kuru pamatā ir emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, oglekļa ievadkorekcijas mehānisms un pārdaļītā peļņa, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības¹,

ņemot vērā 2022. gada 30. martā saņemto Padomes lūgumu sniegt atzinumu,

ņemot vērā Padomes 2020. gada 14. decembra Lēmumu (ES, Euratom) 2020/2053 par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu un ar ko atceļ Lēmumu 2014/335/ES, Euratom²,

ņemot vērā Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus tradicionālos, PVN un NKI pašu resursus, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības³, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2022. gada 5. aprīļa Regulu (ES, Euratom) 2022/615⁴,

ņemot vērā Padomes 2021. gada 30. aprīļa Regulu (ES, Euratom) 2021/770 par pašu resursa aprēķināšanu, kas pamatojas uz nerekiclēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamu minēto pašu resursu, par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības, un par dažiem aspektiem attiecībā uz pašu resursu, kas pamatojas uz NKI⁵,

ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas iepriekšējos atzinumus⁶ par ES pašu resursu sistēmu, jo īpaši atzinumus 5/2018 un 2/2021,

¹ COM(2022) 101 final, 2022/0071 (NLE), 14.3.2022.

² OV L 424, 15.12.2020., 1. lpp.

³ OV L 168, 7.6.2014., 39. lpp.

⁴ OV L 115, 13.4.2022., 51. lpp.

⁵ OV L 165, 11.5.2021., 15. lpp.

⁶ Atzinumi 2/2021 (OV C 402I, 5.10.2021., 1. lpp.), 11/2020 (OV C 26, 22.1.2021., 1. lpp.), 5/2018 (OV C 431, 29.11.2018., 1. lpp.), 7/2015 (OV C 5, 8.1.2016., 1. lpp.), 7/2014 (OV C 459, 19.12.2014., 1. lpp.), 2/2012 (OV C 112, 18.4.2012., 1. lpp.), 2/2008 (OV C 192, 29.7.2008., 1. lpp.), 2/2006 (OV C 203, 25.8.2006., 50. lpp.), 4/2005 (OV C 167, 7.7.2005., 1. lpp.) un 7/2003 (OV C 318, 30.12.2003., 1. lpp.).

tā kā:

- 1) Komisijas Pārdomu dokumentā par ES finanšu nākotni⁷ ir uzsvērts, ka pašreizējā finansēšanas pieeja ir pārlietu sarežģīta, nepārredzama un pilna ar komplicētiem korekcijas mehānismiem un ka turpmāk sistēmai vajadzētu būt vienkāršākai, taisnīgākai un pārredzamākai,
- 2) Eiropas Parlamenta 2018. gada marta rezolūcijā par ES pašu resursu sistēmas reformu ir vērsta uzmanība uz trūkumiem veidā, kā pašlaik tiek finansēts ES budžets, un ir pausts aicinājums īstenot padziļinātas reformas, tostarp īpaši pausts aicinājums ieviest jaunas un dažādotas pašu resursu kategorijas un pārtraukt jebkādas korekcijas⁸,

IR PIEŅĒMUSI ŠO ATZINUMU.

⁷ COM(2017) 358 final, 28.6.2017.

⁸ Eiropas Parlamenta 2018. gada 14. marta rezolūcija par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmas reformu (2017/2053(INI)).

Ievads

01 *NextGenerationEU* (“*NGEU*”) ir ES pagaidu fonds, kurš izveidots, lai atbalstītu dalībvalstis centienos mazināt Covid-19 pandēmijas sociālekonomisko ietekmi un atjaunot ilgtspējīgu izaugsmi. *NGEU* ietvaros būs pieejami līdz pat 750 miljardiem EUR, ko piesaistīs kapitāla tirgos. Ir vajadzīgi pietiekami ieņēmumi, lai ES varētu segt atmaksu par neatmaksājamo finansiālo atbalstu, kas dalībvalstīm sniegts saskaņā ar *NGEU*. Atmaksas grafiks ir plānots līdz 2058. gada beigām⁹.

02 Saistībā ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2021.–2027. gadam noslēgtajā lestāžu nolīgumā¹⁰ Eiropas Parlaments, Padome un Komisija vienojās par ceļvedi, saskaņā ar kuru iestādes strādās pie tā, lai ieviestu pietiekami daudz jaunu pašu resursu nolūkā segt summu, kas atbilst gaidāmajiem izdevumiem saistībā ar *NGEU* atmaksu. Ceļvedī paredzēts, ka Komisija ierosinās piecus jaunus pašu resursus – trīs resursus 2021. gadā un divus resursus 2024. gadā, kurus ieviesīs attiecīgi 2023. un 2026. finanšu gadam.

03 2021. gada 22. decembrī Komisija ierosināja grozīt Pašu resursu lēmumu (PRL)¹¹, lai no 2023. gada pakāpeniski ieviestu trīs jaunas pašu resursu kategorijas: pirmo kategoriju, kas pamatojas uz pārskatīto ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, otro kategoriju, kas pamatojas uz oglekļa ievēkorekcijas mehānismu, un trešo kategoriju, kas pamatojas uz lielāko un ienesīgāko starptautisko uzņēmumu atlikušās peļņas daļu, kas pārdalīta dalībvalstīm. Šis priekšlikums vēl nav pieņemts. Vienlaikus Komisija ir apņēmusies ierosināt jaunus noteikumus par to, kā darīt pieejamus jaunus pašu resursus 2022. gada pirmajā pusē.

04 2022. gada 14. martā Komisija iesniedza priekšlikumu Padomei attiecībā uz regulu par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus pašu resursus, kuru pamatā ir emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, oglekļa ievēkorekcijas mehānisms un pārdalītā peļņa, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības (turpmāk tekstā –

⁹ Padomes Regula (ES) 2020/2094 (2020. gada 14. decembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes (OV L 433I, 22.12.2020., 23. lpp.).

¹⁰ Iestāžu nolīgums (2020. gada 16. decembris) starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.).

¹¹ Priekšlikums Padomes lēmumam, ar ko groza Lēmumu (ES, Euratom) 2020/2053 par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu, COM(2021) 570 final 2021/0430 (CNS).

“Priekšlikums”). 2022. gada 30. martā Padome lūdza ERP sniegt atzinumu par Priekšlikumu.

NextGenerationEU finansēšanai paredzētie jaunie pašu resursi

Pašu resurss, kas pamatojas uz pārskatīto ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu

05 ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS) ir ES oglekļa tirgus, kurā uzņēmumi pērk vai saņem emisijas kvotas. Komisija ierosina 25 % no kvotu tirdzniecībā gūtajiem ieņēmumiem (tiem, kuri ietilpst pašu resursu sistēmā), iekļaut ES budžetā. Te ir runa par ieņēmumiem no pašreizējās ETS attiecībā uz stacionārām iekārtām un aviāciju, par ko tiktu izsolītas papildu kvotas, kā arī par ieņēmumiem no paplašinātās ETS, kurā iekļauts arī jūras transports, kā arī par atsevišķas emisijas kvotu tirdzniecības shēmas ieviešanu autotransportam un ēkām.

06 Komisija PRL (sk. **03.** punktu) ierosināja arī pagaidu solidaritātes mehānismu. Saskaņā ar šo mehānismu tiktu ieviesta maksimālā iemaksa dalībvalstīm ar zemākiem ienākumiem un oglekļietilpīgām dalībvalstīm un minimālā iemaksa dalībvalstīm, kurās parasti ir augstāki ienākumi un zemas oglekļa dioksīda emisijas. Komisija lēš, ka no ETS iegūtais pašu resurss ES budžetā ienesīs vidēji apmēram 12 miljardus EUR gadā, aptverot 2026.–2030. gadu.

Pašu resurss, kas pamatojas uz oglekļa ievēdkorekcijas mehānismu

07 Oglekļa ievēdkorekcijas mehānisms (OIM) nosaka oglekļa cenu ES ievestam importam, kura ražošanā rodas emisijas, par kurām tiktu maksāta attiecīga cena, ja preces būtu ražotas vienotajā tirgū. OIM pieņemšana pašlaik tiek apspriesta leģislatīvajās diskusijās¹².

08 Lai šādus produktus ievestu Eiropas Savienībā, importētājiem būs jāiegādājas OIM sertifikāts. Sertifikātu cenu aprēķinās, pamatojoties uz ETS kvotu nedēļas vidējo izsoles cenu, kas izteikta EUR par katru emitēto CO₂ tonnu. Komisija ierosina ES budžetā iekļaut 75 % no ieņēmumiem, ko dalībvalstis iekasējušas, piemērojot OIM. Paredzams, ka šis mehānisms sāks radīt ieņēmumus ES budžetā pēc pārejas perioda

¹² Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido oglekļa ievēdkorekcijas mehānismu, COM(2021) 564 final 2021/0214(COD).

beigām. Pārejas periods ir plānots no 2023. līdz 2025. gadam. Tiek lēsts, ka OIM ES budžetā ienesīs vidēji apmēram 1 miljardu EUR gadā laikā no 2026. līdz 2030. gadam.

Pašu resurss, kas pamatojas uz lielāko un ienesīgāko starptautisko uzņēmumu atlikušās peļņas daļu, kas pārdalīta dalībvalstīm

09 Komisija ierosina dalībvalstu iemaksu ES budžetā, pamatojoties uz lielāko un ienesīgāko starptautisko uzņēmumu atlikušās peļņas daļu, kas pārdalīta dalībvalstīm. Dalībvalstīm būs tiesības saņemt daļu no pārdalītās peļņas par precēm vai pakalpojumiem, ko sniedz starptautiskie uzņēmumi un ko izmanto vai patērē to jurisdikcijā.

10 Šā pašu resursa pamatā ir starptautiskās nodokļu sistēmas reforma, par kuru 2021. gada oktobrī vienojās vairāk nekā 130 dalībnieki, kuri ir iesaistījušies ESAO/G20 iekļaujošajā satvarā attiecībā uz nodokļu bāzes samazināšanu un peļņas novirzīšanu. Minētās vienošanās “pirmā pīlāra” mērķis ir ļaut iesaistītajām valstīm piemērot nodokli pasaules lielāko starptautisko uzņēmumu atlikušās peļņas daļai. Pašlaik norisinās šā priekšlikuma starptautiskā apspriešana, un līdz ar to Komisija vēl nav pieņēmusi nozares tiesību aktu priekšlikumu.

11 Ieviešot šo pašu resursu, dalībvalstis ES budžetā iemaksās 15 % no tām pārdalītās starptautisko uzņēmumu ar nodokli apliekamās peļņas daļas. Tiek lēsts, ka šis pašu resurss ES budžetā ik gadu ienesīs ieņēmumus 2,5–4 miljardu EUR apmērā.

Pašu resursu pieejamības nodrošināšana

12 “Resursu pieejamības regulas”, kas papildina PRL, ir ES finansēšanas sistēmas pīlāri. Šajās regulās ir noteiktas procedūras un termiņi pašu resursu nodošanai Komisijas rīcībā:

- Regula Nr. 609/2014 (1. RPR) attiecas uz tradicionālajiem pašu resursiem (TPR), uz pašu resursu, kas pamatojas uz pievienotās vērtības nodokli (PVN), un uz pašu resursu, kas pamatojas uz nacionālo kopienākumu (NKI);
- Regula 2021/770 (2. RPR) attiecas uz jauno pašu resursu, kas pamatojas uz neregistrēto izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu.

13 Ja tiks pieņemti ierosinātie PRL grozījumi, kas aprakstīti **05.–11.** punktā, ES finansēšanas sistēmā tiks ieviesti vēl trīs pašu resursi. Šīs izmaiņas pašlaik tiek apspriestas leģislatīvajās diskusijās, bet Komisija jau tagad agrīnā posmā ir sagatavojusi priekšlikumu ieviest atsevišķu “Resursu pieejamības regulu” attiecībā uz jaunajiem pašu resursiem (3. RPR) (sk. **04.** punktu). Turpmāk izklāstām mūsu atzinumu par šo priekšlikumu.

Priekšlikums

14 Komisija uzskata, ka Priekšlikums papildina praktiskos pasākumus, tostarp kontroles, uzraudzības un pārskatīšanas pasākumus, attiecībā uz papildu jaunajiem pašu resursiem, kas ierosināti grozītajā PRL. Priekšlikuma struktūra atspoguļo vai atkārti 1. RPR un 2. RPR noteikumus par dokumentu saglabāšanu, administratīvo sadarbību, pašu resursu kontiem, kases un grāmatvedības kārtību un kases resursu pārvaldību.

15 Priekšlikumā ir izklāstīti noteikumi par to, kā darīt pieejamus papildu trīs pašu resursus. Ir ietverti arī noteikumi par maksājumiem, uz kuriem attiecas atruna, un pārskatīšanas procedūru, un par procentiem, kas maksājami, ja pašu resursi ir darīti pieejami novēloti.

16 Komisija Priekšlikumā atkārti, ka visu pašu resursu pieejamības noteikumi būtu jāapvieno, tiklīdz būs panākta vienošanās par Priekšlikumu, lai izvairītos no tā, ka vienlaicīgi pastāv vairākas regulas (1. RPR, 2. RPR un 3. RPR), un nodrošinātu juridisko saskaņotību atbilstoši ES labāka regulējuma programmai¹³.

¹³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Labāks regulējums: apvienojam spēkus, lai izstrādātu labākus tiesību aktus”, COM(2021) 219 final, 29.4.2021.

Apsvērumi

Vispārīgi komentāri

17 Izņemot ierosinātā ETS pašu resursa galveno komponentu, nozares tiesību akti attiecībā uz Priekšlikumā ierosinātajiem jaunajiem pašu resursiem vēl nav pieņemti. Vēl nav pabeigts likumdošanas process, kura rezultātā ETS tiktu iekļautas arī emisijas, ko rada jūras transports, autotransports un ēkas, un tiktu pieņemts OIM. Tāpat arī vēl nav noteikta bāze, pēc kuras aprēķināt lielāko un ienesīgāko starptautisko uzņēmumu atlikušās peļņas daļu, kas pārdalīta dalībvalstīm. Tā kā pašlaik vēl tikai tiek sagatavota daudzpusējā konvencija par to, kā īstenot nolīgumu par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) un G20 iekļaujošo satvaru attiecībā uz nodokļu bāzes samazināšanu un peļņas novirzīšanu¹⁴, Komisija ir paziņojusi, ka iesniegs Padomes direktīvas priekšlikumu 2022. gada laikā.

18 Minēto iemeslu pēc Komisija vēl nav izveidojusi iekšējās procedūras ierosināto jauno pašu resursu pārvaldībai. Šādas iekšējās procedūras ietvertu ieņēmumu aprēķināšanas, noteikšanas un atgūšanas procedūras. Tā kā trūkst šīs informācijas par minēto procesu darbību, mūsu atzinuma tvērumš ir ierobežots.

19 Jau agrāk esam norādījuši, ka pašu resursu sistēma ir sarežģīta un nav pārredzama¹⁵. Ņemot vērā Komisijas ierosināto PRL grozījumu, ar ko paredzēts ieviest trīs jaunus pašu resursus, Priekšlikumā ir ierosināti konkrēti noteikumi un metodes, lai tos darītu pieejamus. Šie noteikumi un metodes atšķiras no tiem noteikumiem un metodēm, ko piemēro jau esošajiem pašu resursiem (sk. **21.–38.** punktu). Līdz ar to uzskatām, ka ierosinātā ES finansēšanas sistēma joprojām būs sarežģīta.

¹⁴ *Statement on a two-pillar solution to address the tax challenges arising from the digitalisation of the economy, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project*, 2021. gada 8. oktobris.

¹⁵ Atzinumos 2/2012 un 2/2006 mēs paudām bažas par to, ka pašreizējā un iepriekšējās pašu resursu sistēmas ES budžeta finansēšanai ir sarežģītas un nepārredzamas.

Konkrēti komentāri

20 Papildus iepriekš minētajiem vispārīgajiem komentāriem mēs sniedzam arī konkrētus komentārus par šādām Priekšlikuma nodaļām (norādām arī attiecīgo pantu numurus):

- a) vispārīgie noteikumi (ierosinātais 1.–4. pants),
- b) pašu resursu konti (ierosinātais 5. un 6. pants),
- c) pašu resursu aprēķināšana (ierosinātais 7.–9. pants),
- d) pašu resursu nodošana (ierosinātais 10.–17. pants),
- e) maksājums, uz kuru attiecas atruna, un pārskatīšanas procedūra (ierosinātais 18. un 19. pants),
- f) nobeiguma noteikumi (ierosinātais 21. un 22. pants).

Vispārīgie noteikumi

21 Komisija ierosina, ka ETS pašu resursa **apliecinošo dokumentu saglabāšanas periodam** vajadzētu būt trīs gadus garam, savukārt OIM un pārdalītās peļņas pašu resursiem – piecus gadus garam¹⁶. Jau esošajiem pašu resursiem arī ir atšķirīgi dokumentu saglabāšanas termiņi: TPR – trīs gadi, NKI un PVN pašu resursiem – četri gadi, neregistrētas plastmasas resursam – pieci gadi. Lai gan atzīmējam, ka ierosinātie apliecinošo dokumentu saglabāšanas termiņi atšķiras, atzinīgi vērtējam to, ka šie termiņi atbilst katra pašu resursa korigēšanas termiņam (sk. **32.** punktu).

Pašu resursu konti

22 Attiecībā uz pašu resursu ierakstīšanu kontos Priekšlikumā ir paredzēti dažādi **bāzes gadi, kas jāizmanto, lai aprēķinātu iemaksas** katram konkrētam budžetam (sk. **1. attēlu**):

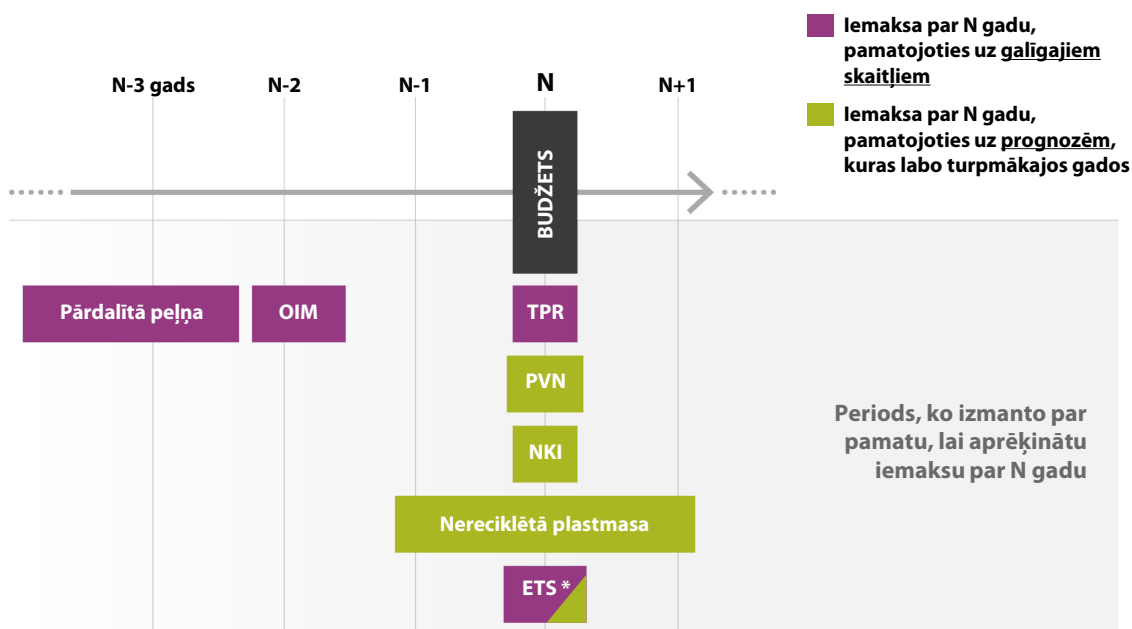
- o budžeta gads saistībā ar ETS pašu resursu¹⁷,

¹⁶ Priekšlikums, 2. pants.

¹⁷ Priekšlikums, 5. panta 3. punkts un 7. panta 1. punkts.

- divi gadi pirms budžeta gada saistībā ar OIM pašu resursu¹⁸,
- trīs gadi pirms budžeta gada saistībā ar pārdalītās peļņas pašu resursu¹⁹.

1. attēls. Dažādu pašu resursu aprēķināšanas periods

* ETS iemaksas pamatā ir galīgie skaitļi, bet korekcijas attiecībā uz pagaidu solidaritātes mehānismu (sk. 06. punktu) ir balstītas uz prognozēm.

Avots: ERP, pamatojoties uz Padomes Regulu (ES, Euratom) 2021/770, Padomes Regulu (EEK, Euratom) Nr. 609/2014 un Priekšlikumu.

23 ETS pašu resursam ierosinātā pieeja ir līdzīga tai, ko izmanto TPR, bet OIM un pārdalītās peļņas resursiem ierosinātā pieeja nozīmē, ka valsts iemaksu aprēķina bāzes gads tiek atdalīts no gada, kad iemaksas ir vajadzīgas ES budžetam. Tātad dalībvalstu ieguldījums ES budžetā nav sasaistīts ar konkrēto bāzes gadu, kurā ir jāfinansē izdevumi.

24 Pieeja attiecībā uz OIM un pārdalītās peļņas pašu resursiem atšķirsies no pašreizējām metodēm, ko izmanto attiecībā uz jau esošajiem pašu resursiem un ierosināto ETS pašu resursu. Pašu resursus, kas pamatojas uz NKI, PVN un nerekiclētu plastmasas iepakojumu, iemaksā budžetā, pamatojoties uz prognozēm par budžeta gada summām, kuras nosaka iepriekš un pēc tam koriģē turpmākajos gados, piemērojot atlikuma un tā koriģēšanas mehānismu. Vienlaikus mēs atzīstam, ka ierosinātā metode attiecībā uz OIM un pārdalītās peļņas pašu resursiem palielina

¹⁸ Priekšlikums, 5. panta 4. punkts un 8. pants.

¹⁹ Priekšlikums, 5. panta 5. punkts un 9. pants.

paredzamību. Šādā veidā varētu arī samazināties pašu resursu pārvaldības administratīvais slogs, jo turpmākajos gados nav vajadzīga līdzsvarošanas procedūra.

Pašu resursu aprēķināšana

25 Ierosinātās metodes trīs jauno pašu resursu aprēķināšanai²⁰ būs lielā mērā atkarīgas no Komisijas ierosinātā PRL grozījuma pieņemšanas, likumdošanas apspriešanas procesā esošo vai ierosināmo nozares tiesību aktu pieņemšanas un pašu resursu pārvaldības procedūru izstrādes (sk. **17.** un **18.** punktu). Tāpēc mēs nevaram visaptveroši izvērtēt šo jauno ieņēmumu avotu aprēķināšanai ierosinātos noteikumus.

Pašu resursu nodošana

Pašu resursu nodošanas laika grafiks

26 Komisija ierosina visus jaunus pašu resursus darīt pieejamus mēneša pirmajā darbdiēnā:

- ETS pašu resurss tiks darīts pieejams otrā mēneša pirmajā darbdiēnā pēc mēneša, kurā tiesības noteiktas²¹;
- pārdalītās peļņas pašu resurss tiks darīts pieejams katra mēneša pirmajā darbdiēnā (summas atbilst vienai divpadsmitajai daļai no tās summas, kas minēta gada ziņojumā, kuru dalībvalstis iesniegušas iepriekšējā gadā)²²;
- OIM pašu resurss tiks darīts pieejams katra gada februāra pirmajā darbdiēnā²³.

27 Arī jau esošos pašu resursus dara pieejamus katra mēneša pirmajā darbdiēnā (izņemot TPR, kurus dara pieejamus pirmajā darbdiēnā pēc 19. datuma otrajā mēnesī pēc mēneša, kurā noteiktas attiecīgās tiesības). Mēs atzinīgi vērtējam pašu resursu nodošanas laika saskaņošanu.

²⁰ Priekšlikums, 7.–9. pants.

²¹ Priekšlikums, 11. pants.

²² Priekšlikums, 15. pants.

²³ Priekšlikums, 13. pants.

Līdzsvarošana, korekcijas un pielāgojumi

28 Priekšlikumā ir paredzēta procedūra ETS pašu resursa “kopējās korekcijas summas”²⁴ līdzsvarošanai²⁵. Šīs procedūras mērķis ir ņemt vērā jaunākos NKI un ETS datus, lai turpmākajos gados koriģētu dalībvalstu konkrēta gada iemaksas. Paredzēts, ka Komisija līdz 1. februārim informē dalībvalstis par līdzsvarošanas procedūras rezultātiem, un katra dalībvalsts izrietošo neto summu ieraksta kontos nākamā gada marta pirmajā darbdienā.

29 Priekšlikumā ir paredzēti arī noteikumi par OIM²⁶ un pārdalītās peļņas pašu resursu²⁷ koriģēšanu un pielāgošanu. Šīs korekcijas un pielāgojumi mainīs konkrētā gadā veiktās iemaksas un tiks iekļauti nākamā gada ziņojumā. Saistībā ar OIM pašu resursu dalībvalstis attiecīgā pielāgojuma summas darīs pieejamas tā gada februāra pirmajā darbdienā, kas seko gadam, kurā katra dalībvalsts iesniegusi gada ziņojumu. Saistībā ar pārdalītās peļņas pašu resursu pielāgojumus dara pieejamus divpadsmit daļās tā gada katra mēneša pirmajā darbdienā, kas seko gadam, kurā katra dalībvalsts iesniegusi gada ziņojumu. Ierosinātajā noteikumā nav norādīts, kad Komisijai būtu jāinformē dalībvalstis par šīm korekcijām un pielāgojumiem, lai tos vajadzības gadījumā iekļautu nākamajā gada ziņojumā. Ja būtu noteikts termiņš, dalībvalstīm šis jautājums būtu paredzamāks.

30 Ierosinātās procedūras dažos aspektos atšķiras no jau esošajiem pašu resursiem piemērotajām procedūrām. Saistībā ar PVN un NKI pašu resursiem Komisija paziņo līdzsvarošanas procedūras rezultātus (kopā ar dažām korekcijām) līdz 1. februārim, un katra dalībvalsts ieraksta neto summu kontos nākamā gada marta pirmajā darbdienā. Saistībā ar neregistrētās plastmasas pašu resursu summas tiks darītas pieejamas tā paša gada jūnija pirmajā darbdienā.

31 Lai gan mēs atzīstam, ka prognožu līdzsvarošana un iekasēto ieņēmumu koriģēšana un pielāgošana var notikt saskaņā ar atšķirīgiem noteikumiem, tomēr mērķis ir viens un tas pats: pārskatīt iepriekšējos gados nodoto pašu resursu summas. Tāpēc uzskatām, ka ir iespējama saskaņošana, lai mazinātu sarežģītību.

²⁴ Priekšlikums, 7. panta 4. punkts.

²⁵ Priekšlikums, 12. pants.

²⁶ Priekšlikums, 14. pants.

²⁷ Priekšlikums, 16. pants.

Korekciju termiņš

32 Komisija ierosina, ka ETS pašu resursu vairs nevajadzētu mainīt pēc konkrētajam gadam sekojošā trešā gada 31. decembra²⁸. Tāds pats termiņš attiecas arī uz TPR. Attiecībā uz OIM un pārdalītās peļņas pašu resursiem ierosinātais pēdējo izmaiņu termiņš ir piektā gada 31. jūlijs²⁹. **1. tabulā** mēs salīdzinām ierosināto un esošo pašu resursu korigēšanas termiņus. Katram pašu resursam ir atšķirīgs termiņš, pēc kura izmaiņas vairs nevar ņemt vērā pašu resursu vajadzībām. Lai gan šīs atšķirības zināmā mērā var pamatot ar katra pašu resursa īpatnībām, tomēr uzskatām, ka ir iespējams labāk saskaņot korekciju termiņus.

1. tabula. Katra pašu resursa korekciju termiņš, pēc kura vairs nav iespējamas izmaiņas

Pašu resursa veids	Juridiskais pamats	Korekciju termiņš
 TPR	 Regula 609/2014 (1. RPR)	 <u>Trešā gada</u> 31. decembris
PVN pašu resurss	Regula 1553/1989	<u>Ceturtdā gada</u> 31. jūlijs
NKI pašu resurss	Regula 609/2014 (1. RPR)	<u>Ceturtdā gada</u> 30. novembris
Nereciklētās plastmasas pašu resurss	Regula 2021/770 (2. RPR)	<u>Piektā gada</u> 31. jūlijs
ETS pašu resurss	Priekšlikums (6. pants)	<u>Trešā gada</u> 31. decembris
OIM pašu resurss	Priekšlikums (14. pants)	<u>Piektā gada</u> 31. jūlijs
Pārdalītās peļņas pašu resurss	Priekšlikums (16. pants)	<u>Piektā gada</u> 31. jūlijs

Avots: ERP, pamatojoties uz Padomes Regulu (ES, Euratom) 2021/770, Padomes Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1553/1989, Padomes Regulu (EEK, Euratom) Nr. 609/2014 un Priekšlikumu.

²⁸ Priekšlikums, 6. pants.

²⁹ Priekšlikums, 14. panta 3. punkts un 16. panta 3. punkts.

Procenti par summām, kas darītas pieejamas novēloti

33 Procentus, kas maksājami par novēloti nodotām summām, aprēķina saskaņā ar 1. RPR noteikto pieeju, un ir noteikts, ka procentu summām zem 1000 EUR piedziņu atceļ³⁰. Mēs atzinīgi vērtējam to, ka šajā pieejā atspoguļojas TPR, PVN un NKI pašu resursu vērtība, taču norādām, ka robežvērtība, kas noteikta attiecībā uz novēlojuma procentu piedziņas atcelšanu saistībā ar neregistrētas plastmasas pašu resursu, ir tikai 500 EUR³¹.

Maksājums, uz kuru attiecas atruna, un pārskatīšanas procedūra

34 **Maksājums, uz kuru attiecas atruna**, ir atļauts tikai OIM un pārdalītās peļņas pašu resursu gadījumā³². Šādas procedūras pastāv arī attiecībā uz TPR un PVN pašu resursu. Tomēr mēs norādām, ka attiecībā uz ETS, NKI un neregistrētas plastmasas pašu resursiem ne spēkā esošais, ne ierosinātais noteikums neparedz šādu iespēju.

35 Priekšlikumā paredzēts, ka **pārskatīšanas procedūra** attiecas uz OIM un pārdalītās peļņas pašu resursiem³³. Šis noteikums ir ļoti līdzīgs TPR noteiktajai procedūrai, ko ieviesa nesen ar 1. RPR³⁴. Tomēr šī procedūra atšķiras no tās, kas noteikta Padomes Regulā (EEK, Euratom) 1553/89 attiecībā uz PVN pašu resursu un kas noteikta 2. RPR attiecībā uz neregistrētas plastmasas pašu resursu. Turklāt mēs atzīmējam, ka Komisija nav ierosinājusi ieviest pārskatīšanas procedūru attiecībā uz ETS pašu resursu.

2. tabulā mēs sniedzam salīdzinošu analīzi par ierosināto un esošo pašu resursu pārskatīšanu.

³⁰ Priekšlikums, 17. pants.

³¹ Padomes Regula (ES, Euratom) 2021/770 (2021. gada 30. aprīlis) par pašu resursa aprēķināšanu, kas pamatojas uz neregistrēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamu minēto pašu resursu, par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības, un par dažiem aspektiem attiecībā uz pašu resursu, kas pamatojas uz nacionālo kopienākumu, 11. panta 3. punkts.

³² Priekšlikums, 18. pants.

³³ Priekšlikums, 19. pants.

³⁴ Padomes Regula (ES, Euratom) 2022/615 (2022. gada 5. aprīlis), ar ko groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 nolūkā nodrošināt dalībvalstīm lielāku paredzamību un precizēt ar tradicionālo, PVN un NKI pašu resursu nodošanu saistītu strīdu izšķiršanas procedūras, OV L 115, 13.4.2022., 51. lpp.

2. tabula. Jau esošajos tiesību aktos un Priekšlikumā paredzēto pašu resursu pārskatīšanas procedūru salīdzinājums

Pašu resursa veids	Juridiskais pamats	Procedūra noslēdzas ar Komisijas lēmumu	Dalībvalsts var iesniegt Eiropas Savienības Tiesā (EST) prasību atcelt tiesību aktu	Dalībvalsts var iesniegt EST prasību par nepamatotu iedzīvošanos
TPR	Regula 609/2014 (1. RPR)			
PVN pašu resurss	Regula 1553/1989			
NKI pašu resurss	Regula 609/2014 (1. RPR)	Nav paredzēta pārskatīšanas procedūra		
Nereciklētās plastmasas pašu resurss	Regula 2021/770 (2. RPR)			
ETS pašu resurss	Priekšlikums	Nav paredzēta pārskatīšanas procedūra		
OIM pašu resurss	Priekšlikums			
Pārdalītās peļņas pašu resurss	Priekšlikums			

Avots: ERP, pamatojoties uz Padomes Regulu (ES, Euratom) 2021/770, Padomes Regulu (EEK, Euratom) Nr. 1553/1989, Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 un Priekšlikumu.

36 Atzinumā 2/2021 mēs ierosinājām noteikt vienotu pārskatīšanas procedūru pašu resursu nodošanai, jo atšķirīgas pārskatīšanas procedūras padara ES finansēšanas sistēmu sarežģītāku. Mums joprojām ir šāds viedoklis, un mēs atkārtoti uzsveram, ka “šādai procedūrai būtu jānodrošina līdzsvars starp dalībvalstu tiesībām uz aizstāvību, iespējamo Komisijai radīto administratīvo slogu un atsevišķu ieņēmumu avotu īpašajām iezīmēm un attiecīgo tiesisko regulējumu”³⁵.

³⁵ Sk. ERP Atzinumu 2/2021, 2. ierosinājums.

Nobeiguma noteikumi

37 Komisija ierosina pašreizējo regulu piemērot no 2023. gada 1. janvāra. Tomēr noteikumi par pārdalītās peļņas pašu resursa **ieviešanu** stāsies spēkā no dienas, kad sāks piemērot direktīvu, kas vēl jāizstrādā un jāapstiprina, vai no dienas, kad stāsies spēkā daudzpusējā konvencija, atkarībā no tā, kura diena ir vēlāk³⁶. Šī situācija rada neskaidrību par to, kad būs jūtama šā pašu resursa ietekme.

38 Turklāt mēs atzīmējam, ka ierosinātās izmaiņas ETS direktīvā (sk. **05.** punktu) un OIM nozares tiesību aktos (sk. **07.** punktu) nevar apstiprināt līdz 2023. gada 1. janvārim, un tas varētu aizkavēt šo pašu resursu piemērošanu un ievērojami ietekmēt dalībvalstu budžetus, jo valsts iemaksas aprēķinās ar atpakaļejošu spēku, kad stāsies spēkā PRL.

³⁶ Priekšlikums, 22. pants.

Ierosinātie Priekšlikuma grozījumi

39 *Pielikumā* mēs esam formulējuši nelielas izmaiņas, ko ierosinām ieviest Priekšlikumā. Pievienojam arī komentāru. Neierosinām grozījumus saistībā ar to, ka jauno pašu resursu nodošanas noteikumi atšķiras no tiem noteikumiem, ko piemēro jau esošajiem TPR un NKI, PVN un neregistrētas plastmasas pašu resursiem.

Secinājumi

Jaunu pašu resursu ieviešanas gaita

40 Mēs atzinīgi vērtējam Priekšlikumu, ko Komisija ir pieņēmusi atbilstoši jaunu pašu resursu ieviešanas ceļvedim, kurš iekļauts Iestāžu nolīgumā, kas pieņemts saistībā ar 2021.–2027. gada DFS. Priekšlikuma struktūra ir līdzīga jau esošajām šīs jomas regulām (1. RPR un 2. RPR) (sk. 14. punktu), tātad nākotnē būs vieglāk konsolidēt pašu resursu pieejamības noteikumus.

41 Esam iepazinušies ar Komisijas ierosinātajām jaunajām pieejām un metodēm, ko paredzēts piemērot jauno ieņēmumu avotu ieviešanā, īpaši attiecībā uz OIM un pārdalītās peļņas pašu resursu aprēķināšanu, plānojot izmantot faktiskos datus, nevis prognozes, tātad nebūs vajadzīga līdzsvarošana (sk. 24. punktu). Uzskatām, ka tādējādi palielinās paredzamība un varētu samazināties pašu resursu pārvaldības administratīvais slogs.

Pašu resursu pārvaldības noteikumus vajadzētu vairāk saskaņot

42 Mēs atzīmējam, ka Priekšlikuma noteikumi par pašu resursu pārvaldību ne vienmēr saskan ar noteikumiem, kas iekļauti Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 609/2014 (TPR, NKI un PVN pašu resursi), Padomes Regulā (ES, Euratom) 2021/770 (nereciklētas plastmasas pašu resurss) un Padomes Regulā (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 (PVN pašu resurss).

43 Lai gan esam ņēmuši vērā ierosināto jauno pašu resursu īpašās iezīmes, uzskatām, ka ir iespējams vairāk saskaņot šo resursu aprēķināšanai izmantotos bāzes gadus (sk. 22.–24. punktu), resursu līdzsvarošanas un pielāgošanas procesus (sk. 28.–31. punktu), korekciju termiņus (sk. 32. punktu), par novēlotiem maksājumiem iekasējamo procentu piedziņas atcelšanai izmantotās robežvērtības (sk. 33. punktu) un pārskatīšanas procedūras (sk. 35. un 36. punktu). Mēs ierosinām Komisijai apsvērt, kā pēc iespējas mazināt noteikumu atšķirības, vēlākais 1. RPR, 2. RPR un 3. RPR konsolidēšanas laikā.

Visus pašu resursu nodošanas noteikumus vajadzētu konsolidēt vienā tiesību aktā

44 Priekšlikumā Komisija pauž viedokli, ka nākotnē, tiklīdz būs panākta vienošanās par jaunajiem ieņēmumu avotiem, visi noteikumi par pašu resursu nodošanu būtu jāapvieno. Lai gan ņemam vērā apgalvojumu par šo mērķi, norādām, ka visu šo noteikumu konsolidēšana vēl nav ierosināta. Atkārtojam, ka vienots tiesību akts, kurā apvienoti visi noteikumi par pašu resursu nodošanu, padarītu sistēmu vienkāršāku un pārredzamāku³⁷. Mēs mudinām Komisiju ierosināt visu noteikumu konsolidēšanu vienā “Resursu pieejamības regulā”.

Pilnīgam novērtējumam trūkst informācijas

45 Kaut arī mūsu apsvērumu pamatā ir publiski pieejama informācija un citi no Komisijas iegūti dati, Priekšlikums lielā mērā ir balstīts uz Komisijas priekšlikumiem attiecībā uz ES nozaru tiesību aktiem vai sagatavošanās darbu, kura rezultātā ir plānots sagatavot šādus nozaru priekšlikumus (sk. 17. punktu). Tie būtu svarīgi dokumenti, kas mums ļautu sniegt informācijā balstītu atzinumu, kā prasīts LESD 322. panta 2. punktā.

46 Tā kā šie jaunie pašu resursi ir svarīgs ES finansēšanas sistēmas elements, mēs labprāt vēlreiz gaidīsim Eiropas Parlamenta un Padomes konsultēšanos ar mums tad, kad būs pieejama pilnīga informācija par OIM un pārdalītās peļņas pašu resursu darbību.

Šo atzinumu 2022. gada 5. jūlijā Luksemburgā pieņēma 5. apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Tony Murphy*.

Revīzijas palātas vārdā —

Klaus-Heiner Lehne
priekšsēdētājs

³⁷ Atzinums 5/2018, 12. punkts, un Atzinums 2/2021, 37. punkts.

Pielikums

Mūsu ierosinātās izmaiņas, ko varētu ieviest Priekšlikumā, un komentārs

Priekšlikuma teksts	Ierosinātā izmaiņa	Komentārs
5. panta 5. punkts “Katra dalībvalsts līdz 31. jūlijam (..) nosūta Komisijai (..), kas aprēķinātas saskaņā ar 15. pantu, (..).”	<i>“Katra dalībvalsts līdz 31. jūlijam (..) nosūta Komisijai (..), kas aprēķinātas saskaņā ar 159. pantu, (..).”</i>	Priekšlikuma tekstā ir atsauce uz nepareizu pantu.